

at sige — som der tilsigtes. Der er ganske vist enkelte andre mindre væsentlige Bemærkninger, jeg kunde have at gjøre med Hensyn til dette Forslag, men da jeg som sagt nærer saa overordentlig ringe Haab om, at dette Lovforslag eller noget lignende Forslag vilde kunne blive til Lov iaar, eller jeg vil endogsaa sige i en nær, ja, næsten kunde jeg sige i en overskuelig Fremtid, vil jeg for mit Vedkommende hermed slutte mine Bemærkninger angaaende denne Sag.

Naaberg: Da dette Lovforslags Behandling er blevet meget udførligere end sædvanlig Tilfældet med de Sager, som behandles her i dette Thing, har jeg fundet Anledning til at udbede mig Tilladelsen til at sige et Par Ord i Haab om, at man vil udfylde det, og med den Erklæring, at jeg skal fatte mig meget kort. Jeg havde ikke troet, at denne Sag skulde have givet Anledning til storpolitiske Betragtninger, saaledes som Tilfældet har været, og jeg skal heller ikke komme ind paa disse, da det forøvrigt slet ikke ligger for mig. Der er mod dette Lovforslag reist meget væsentlige Indvendinger, og det dels, fordi den Forsørgelse, der her bydes, ikke skulde være tilstrækkelig, og dels ogsaa fordi de Forpligtelser, der derved paabyrdes Statskassen, skulde blive altfor urimelig store. Med Hensyn til det Første skal jeg tillade mig at bemærke, at en Alderdomsforsørgelse af 200 Kr. eller eventuelt 300 Kr. om Aaret for den almindelige Landbefolkning, navnlig den Del af den, som kan antages at komme til at trænge til en saadan Forsørgelse, vil være en overordentlig stor Hjælp i den Tid, naar deres Kræfter begynde at tage af, og de ikke ere rigtig i Stand til længere at forsørge sig selv. Jeg tror ikke, at det vil være rigtig at gaa ind paa at give Tilskud til en større Forsørgelse, fordi det i Kjøbstæderne og navnlig i Kjøbenhavn koster noget Mere at leve, og fordi man der maaste maa have en større Alderdomsforsørgelse for at kunne komme ud af det. Det Tilskud, der er nødvendigt der, forekommer det mig maa staves tilveie paa anden Maade. Man kan naturligvis ikke for Statens Vedkommende gjøre Undtagelse, og det forekommer mig heller ikke at ville være rigtig at sætte Tilskuddet høiere, fordi en enkelt, endnu en forholdsvis betydelig mindre Del af Befolkningen, trænger til noget Mere for at leve end den langt overveiende Del, nemlig Landbefolkningen. Det forekommer mig derfor, at der ikke er nogen virkelig Grund til at gaa høiere end til det, der er foreslaaet heri Lovforslaget. Med Hensyn til den anden Anse, at det skulde være for byrdefuldt for Staten, kan det jo

vistnok med nogen Ret siges, naar der ikke fattes nogenjombest Begrændsning for dem, som kunne komme til at nyde Godt af dette Tilskud. Jeg antager derfor, at en saadan Begrændsning vilde være nødvendig enten paa den ene eller den anden Maade. Man kunde jo t. Ex. forlange, at Vedkommende, naar han var henimod de 45 Aar, den Tid, da Begrændsningen er sat for Indtrædelsen som Medlem i denne Kasse, tilveiebringer en Erklæring enten fra Kommunalraadet eller lokale Embedsmænd, som jærlig havde personligt Kjendskab til hans økonomiske Forhold og frembyr denne Erklæring for derved at godtgjøre sin Berettigelse til at blive delagtig i Statstilskuddet. At der forøvrigt aabnes saa Mange som muligt Udgang til denne Anstalt, naar det ikke ligefrem nødvendiggjør et direkte Statstilskud til deres Forsørgelser, anser jeg for at være rigtig, thi der vil sikkert nok udenfor dem, der kunne tænkes at drage Nytte af denne Kasse, være et stort Antal af Befolkningen, for hvem en billigere Alderdomsforsørgelse end den, der kan gives i den nuværende Livrenteanstalt, vil være et stort Gode, og det, at Staten afholder Udgifterne ved Bestyrelsen deraf, og den altsaa for saa vidt er fritaget for at udrede Bidrag til Driftsomkostningerne, forekommer mig at være et saa ringe Offer for en god Sag, at det kunde og burde Staten nok paatage sig. Jeg tror, som sagt, at en saadan Anstalt vilde i det Hele, naar man kunde være heldig nok til at faae den organiseret rigtig, være et stort Gode og i mange Henseender stifte megen Nytte. Det er jo sikkert nok, at det er en ny Sag, der endnu er uprøvet, og man er derfor nødt til at gaa noget forsøgsvis frem. Der har nok baade her og andetsteds været gjort Forsøg paa at fremkomme med Forslag til Ordning af dette Forhold; men endnu er det intetsteds lykkedes at faa dem gennemførte, og derfor er det en Selsølg, at vi, som maa gjøre det første virkelige Forsøg, i Begyndelsen ogsaa maa famle noget. Jeg kan forøvrigt i Meget slutte mig til, hvad der blev udtalt af den sidste ærede Taler; jeg er i mange Henseender enig med ham og kan derfor ogsaa nu fatte mig en hel Del kortere, end jeg ellers vilde kunne have gjort. Man har fra flere Sider betegnet dette Lovforslag som Statssocialisme, og det kan ganske vist ogsaa paa en vis Maade siges, at det er det; men jeg vil dog tillade mig at spørge, om det tvungne Bidrag til Fattigvæsenet, der er hjemlet ved Grundloven, ikke i endnu stærkere Grad er Stats- eller Kommunesocialisme end det, her foreligger; thi der har man ligefrem ved Lov paalagt de Bedrestillede at yde direkte Bidrag til